

Szécsényi László LL.M.
egyetemi tanársegéd

Gyógyszertárosokra vonatkozó reklámtilalom és az EK-Szerződés 30. Cikke

"Az EGK-Szerződés 30. Cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható valamely tagállam gyógyszerész kamarája által hozott szakmai szabályra, mely gyógyszerészeknek szokásos gyógyszerári árak reklámozását tiltja meg gyógyszertárakon kívül."

(Az Európai Bíróság 1993. 12. 15-i ítélete - C 292/92 sz. ügy, Ruth Hünermund és társai/Landesapothekenkammer Baden Württemberg)¹

Az alábbi ítéletében az Európai Bíróság (továbbiakban EuB) egy előzetes döntési eljárás keretében (EGK-Szerződés 177. Cikk) az áruforgalom szabadságával kapcsolatos judikatúráját fejlesztette tovább a *Keck-ügyben* megfogalmazott fordulatnak megfelelően.

A *VGH Mannheim* az EGK-Szerződés 177. Cikke alapján a Szerződés 30. és 36. Cikkének értelmezésével kapcsolatos kérdést intézett az EuB-hoz: összeegyeztethető-e a fenti rendelkezésekkel az a baden-württembergi Tartományi Gyógyszerészkamara (TGyK) által kibocsátott szabály, mely a baden-württembergi gyógyszerészeknek gyógyszerészeti árak gyógyszertáron kívüli reklámozását tiltja meg? A kérdés abban az eljárásban merült fel, melyet 13 gyógyszerész kezdeményezett a baden-württembergi TGyK ellen. A TGyK szakmai szabályzatának 10. § 15. pontja ugyanis tiltja azon árak "túlzott reklámozását", melyek a gyógyszertárak működési szabályzatának 2. § (4) bekezdése és 25. §-a szerint az orvosságok mellett a gyógyszertárakban árusíthatók, ha az a gyógyszertár rendeltetésszerű működését nem korlátozza. Ez a szabály gyakorlatilag mindenfajta reklámtevékenységet megtilt a gyógyszertárak területén kívül. A 13 gyógyszerész utólagos normakontroll iránt indította meg az eljárást a VGH Mannheim előtt. A kereset lényege az volt, hogy a bíróság nyilvánítsa semmisnek az idézett rendelkezést, mert az az EGK-Szerződés 30. Cikkébe ütközik.

Az EuB az előterjesztésben feltett kérdésre igennel válaszolt.

A Bíróság ítéletének indoklásában illetékességének vizsgálatán túl jelentős megállapításokat tett az EGK-Szerződés 30. Cikkének értelmezésével

---

¹ Ismertette: EuZW 1994/4., 119. és k. l.

kapcsolatban, mely a mennyiségkorlátozó, valamint azzal azonos hatású intézkedéseket tiltja a tagállamok között.²

1. A TGyK úgy érvelt, hogy a szóban forgó szakmai szabály nem tekinthető "intézkedésnek" a 30. Cikk értelmében. Az EuB azonban korábban már eldöntötte³, hogy szakmai szervezetek intézkedései, ha azok a nemzeti jog alapján jogszerűek, intézkedéseket testesítenek meg a 30. Cikk értelmében, ha hatással vannak a tagállamok közötti kereskedelemre.

2. Az alperesnek az ügy érdemi részére vonatkozó érvelése szerint az idézett reklámtilalom nem mennyiségkorlátozó, vagy azzal azonos hatású intézkedés, mivel ez a szakmai szabály nem alkalmas a gyógyászati áruk kereskedelmének korlátozására a Közösségen belül.

A 30. Cikk "mennyiségkorlátozó, vagy azzal azonos hatású intézkedés" kifejezések értelmezését az EuB széles bázison nyugvó ítélkezési tevékenységében már többször elvégezte.

Mennyiségkorlátozó intézkedések eszerint a behozatal és a kivitel mennyiségének vagy értékének állami korlátozásai, melyek a be-, ki, illetve tranzitszállítások teljes, vagy részleges tilalmát eredményezhetik.⁴

Amíg a mennyiségkorlátozó *intézkedések* fogalma a tényállás egyértelműsége miatt könnyen értelmezhető és ellenőrizhető, addig az "azonos hatású rendelkezések" definíciója és elhatárolása nehezebbnek bizonyult. Azonos hatású intézkedéseknek tekintjük:

- a) határátkelésre vonatkozó előírások visszaéléses megvalósítását,
- b) a diszkrimináló kereskedelemkorlátozást,
- c) bel- és külföldi árukra eltérően alkalmazott állami intézkedéseket.

Összeegyeztetetlen volt a közösségi joggal a pl. német Reinheitsgebot.⁵ A fogalom pontosítását a Bíróság a **Dassonville-ügyben** végezte el. A klasszikus *Dassonville-formula* szerint "azonos hatású intézkedés" minden olyan intézkedés,

² EGK-Szerződés 30. Cikk "A tagállamok között tilos a behozatal mennyiségi korlátozása, valamint minden ezzel azonos hatású intézkedés az alábbi rendelkezések csorbítása nélkül."
Forrás: Europäisches Wirtschaftsrecht, Sammlung von EG-Rechtsvorschriften für den Europäischen Binnenmarkt, Szerk.: Reimer von Borries, Dr. Klaus WINKEL, Prof. Dr. Eberhard HAUG-ADRION és Dr. Peter KLOCKER, München 1992. Saját fordítás.

³ EuB - "Royal Pharmaceutical Society of Great Britain", Slg. 1989, 1925. és kk. I. = NJW 1990, 2035. I.

⁴ Vö. OPPERMANN, Thomas, Europarecht, München 1991, 447. I.

⁵ EuB 207/83 sz. ügy - "Reinheitsgebot für Bier", Slg. 1987, 1227 és kk. I. Vö. KECSKÉS, László,

mely alkalmas arra, hogy a Közösségen belüli kereskedelmi forgalmat közvetlenül vagy közvetetten, ténylegesen vagy potenciálisan korlátozza.⁶

Az áruforgalom szabadságának széleskörűen értelmezett követelményével szemben csak a magasabb rangú ún. védelmi javak állnak szemben, melyek felsorolását a 36. Cikk tartalmazza.⁷ A 36. Cikk taxatív felsorolásán túlmenően az EuB a **Cassis de Dijon-ügyben** további védendő jogi javakat állapított meg, melyek alapján az egyébként a 30. Cikkbe ütköző, a 36. Cikk által azonban nem igazolt állami intézkedések mégis jogszerűnek tekintendők. A *Cassis de Dijon-formula*: "A Közösség belső kereskedelmének korlátozásait, melyek a nemzeti szabályozások különbségeiből fakadnak ..., el kell fogadni, amennyiben ezek a rendelkezések kógens követelmények, így különösen határos adóügyi ellenőrzés, a közegészség védelme, a kereskedelmi forgalom tisztasága és a fogyasztóvédelem érvényre juttatásához szükségesek."⁸ Az EuB fenti megállapításaival összhangban majd tíz éven át hozott azonos döntéseket az élelmiszerjog egész területét átölelve. Ez a gyakorlat a **Keck-üggyel**⁹ vett 180 °-os fordulatot.

Ítéletében a Bíróság arra vállalkozott, hogy ítélkezési gyakorlatát a szabad áruforgalom területén "felülvizsgálja és világossá tegye". Megállapította, hogy korábbi gyakorlatával szemben azok a nemzeti szabályok, melyek árusítási módozatokat korlátoznak, nem ütköznek a szabad áruforgalom követelményébe, ha azonos mértékben érintik a hazai és más tagállamból származó termékeket.

A Keck-ügy óta tehát el kell választani egymástól a termékre és az árusításra vonatkozó korlátozó rendelkezéseket. Amíg az előbbiekre a Cassis de Dijon-formula továbbra is érvényes, addig az utóbbiak csak akkor alkalmasak a tagállamok közötti kereskedelem korlátozására a Dassonville-formula értelmében, ha a gazdaság minden olyan résztvevőjére vonatkoznak, akik tevékenységüket belföldön fejtik ki, valamint a belföldi és más tagállamból származó termékek

⁶ EuB 8/74 sz. ügy - "Dassonville", Slg. 1974, 2445. és kk. I.

⁷ EGK-Szerződés 36. Cikk "A 30-34. Cikkely rendelkezései nem zárhatják ki a behozatalra, kivitelre és átmenő forgalomra vonatkozó tilalmat vagy korlátozást, amelyet a közérkölc, a közrend és közbiztonság érdekei, az emberek, állatok vagy növények egészségének és életének védelme, a művészeti, történelmi és régészeti értékű nemzeti kincsek megóvása, vagy az ipari és kereskedelmi tulajdon védelme indokol. Ezek a tilalmak vagy korlátozások azonban nem jelenthetik sem az önkényes megkülönböztetés eszközt, sem a tagállamok közötti kereskedelem álcázott korlátozását."

⁸ EuB, 120/78 sz. ügy - "Cassis de Dijon", Slg. 1979, 649. és kk. I. Vö. Pl. FUNCK-BRENTANO, Freier Warenverkehr und nationale Handelshemmnisse bei bei Lebensmitteln von Cassis de Dijon bis zum Bier, RIW 1987, 379. és kk. I.

⁹ EuB, 267/91 és 268/91 sz. ügy - "Keck", EuZW 1993, 770. és k. I. = NJW 1994, 121. I.

forgalmát jogilag és ténylegesen azonos módon érintik.¹⁰ A Bíróság ezt az álláspontját erősítette meg a Hünermund-ítéletben.

A Bíróság megvizsgálta az idézett nemzeti szabályt, és megállapította, hogy az anélkül, hogy származásuk alapján különbséget tenne az áruk között, valamennyi gyógyszerhárosra egyaránt érvényes, így nem érinti eltérően a belföldi és a más tagállamokból származó áruk forgalmát. A 30. Cikket tehát úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható valamely tagállam gyógyszerész kamarája által hozott szakmai szabályra, mely gyógyszerészeknek szokásos gyógyszerári áruk reklámozását tiltja meg gyógyszerházakon kívül.

Mi rejthet az EuB ítélezési gyakorlatában beállott fordulat mögött? Legmegalapozottabbnak az a válasz tűnik, mely a változást "maastricht"-tal indokolja. Az EuB egy politikai intézmény, s a Keck-ügy nem más, mint állásfoglalás a szubsidiaritás vitában: a Bíróság tágabb teret kíván adni a tagállamoknak.¹¹ De lehet a válasz sokkal prózaibb is. A normakontrollnak a Dassonville és Cassis de Dijon formulákkal tágra nyitott lehetősége a kereskedelmet "korlátozó" belső szabályok megsemmisítését kérelmező keresetek özönét váltotta ki. Ezt az ítélezési terhet hártotta el a Bíróság egy jogilag helyes érveléssel: nem minden nemzeti szabály, melyet a gazdaság valamely résztvevője zavarónak tart, alkalmas a kereskedelem korlátozására a tagállamok között. Az mindenesetre biztos, hogy ha a Bíróság valamely kérdésben visszavonja korábbi koncepcióját, ezzel a Bizottságot is tehermentesíti; nincs szükség szerződésszegési eljárásokra, további jogharmonizációra ...¹²

---

¹⁰ Uo.

¹¹ Vö. Matthias PETSCHKE értékelését, PETSCHKE, Die Warenverkehrsfreiheit in der neuesten Rechtsprechung des EuGH, EuZW 1994/4., 107. és kk. l.

¹² PETSCHKE, 111. l.